ВҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

ЯНВАРЬ 30 вторник 1940 он № 24 (3025) Сэн 10 мүнгэ.

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

МОДОБЭЛЭДХЭЛДЭ—БОЛЬШЕВИСТСКЭ ТЕМП

Ой модоной промышленность болбол манай арадай ажахын гол шухала һалбаринуудай нэгэнь болоно. Илаһан социализмын орондо имагта үргэнөөр дэлгэрэн байгаа гигант ехэнүүд барилганууд хадаа тэдээндэ хэрэглэгдэхэ барилгын материалаар таһаралтагүй хангахыень энэ промышленностьһоо эринэ. Тус эрилтэнүүдыень хангаха бүхы условинууд бүрин бии. Ониһон түрүү техникээр зэбсэглэгдэһэн ой модоной промышленностиин олонмянган стахановцууд болбол Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованида активнаар оролсон, ажалай үндэр дээдэ бүтээсые туйланад. Тиимэнүүд түрүү хүнүүд манайшье республика доторхи леспромхозуудта ба мехлесопунктнуудта олон, тэрэшэлэн түрүү леспромхозууд ба мехлесопунктнуудшье бии.

Түрүүшүүлэй опыдуудые бүхы хүдэлмэришэдэй шадабари болгохын түлөө тэмэсэл хадаа модобэлэдхэлэй планиие саг сооһь, үлүүлэн дүүргэхэ залог мүн. Энэ хадаа нютагууддахи партийна, советскэ, профсоюзна организацинуудай, илангаяа модобэлэдхэгшэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хүндэтэ уялга болоно.

Зүгөөр, Бурмонголлестрестын бүхы предприятинуудай январь һарын 25 үдэрэй хүдэлмэриин дүнгүүдыень хаража үзэбэл, энэ һарынгаа планиие, отололгоор—59,8 проц. ба шэрэлгээр—62,5 проц. дүүргэбэ. Бүхы эдэ тоонууд хадаа модобэлэдхэлэй хүдэлмэриин тон һула темпые тодоруулан харуулна.

Республика доторхи модобэлэдхэлэй 11 предприятинуудһаа миил хоёрonь графика соогоо ябана. Хандагайн механизированно лесопункт: отололгоо—118,8 проц., шэрэлгээ—79,1 проц. гүйсэдхөө; Селенгын леспромхоз: отололгоо—82,8 проц., шэрэлгээ—97,1 проц. дүүргээ. Мүн Баруун Тарбагатайн ба Хандагатайн мехлесопунктнууд графикаһаа гээгдэһэн болбошье, һарынгаа планиие дүүргэхэ дутэлөө. Олонхи леспромхозууд, мехлесопунктнууд угаа ехээр гээгдэжэ байна.

Үйлэдбэриингөө планиие дүүргэжэ шадаагүйн үндэһэн ол шалтагаан юуб гэхэдэ, олонхи леспромхозууд ба мехлесопунктнууд хадаа хүдэлмэришэдэй, мориной хүсые ба тэрэшэлэн автомашинануудые, тракторнуудые зүглан хэрэглэжэ шадаагүй ба түрүүшүүлэй үүсхэлнүүдые толгойлон дэлгэрүүлжэ шадаагүй байна. Тэрээнһээ гадна, олонтоото леспромхозууд болбол леспромхозуудтай баталһан договорнуудаа үшөө болоо хүртэр дүүргээдүй,—хүдэлмэришэдые ба унаагай хүсые модобэлэдхэл дээрэ хүсэд табяадүй, тиигээд модобэлэдхэй хүдэлмэриие хойшо татажа байна. Жэшээлхэдэ: Чулуутайн леспромхоздо Мухар-Шэбэрэй аймагай колхозуудһаа үгтэхэ ёһотой хүсэнүүдһээнь 876 хүн, 791 морид дутуу байна. Баргажанай аймагай колхозууд 113 хүниие, 28 моридые; Хориин аймаг—775 хүниие ба 511 моридые; Тарбагатайн район 439 хүниие ба 349 моридые дутуу үгөөд байна. Мүнөө үедэ, модобэлэдхэл дээрэ планта хүдэлмэришэдэй миил 53,8 процентнь ба унаагай хүсэнэй 55,1 процентнь хүдэлмэрилнэ.

Иимэ ушарые ябашье тэсэжэ болошогүй. Январь ба февраль һаранууд болбол модобэлэдхэлэй планай дүүргэлтые шиидхэхэ—тон харюусалгата һаранууд болоно.

Аймаг, район, сомон ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол договор соо дурсагдаһан тоото хүдэлмэришэдые бүгэдынь эльгээжэ, модобэлэдхэлэйгээ планиие саг сооһь гүйсэдхэхэ уялгатай.

Модобэлэдхэлэй планай дүүргэлтэ болбол хүдэлмэришэдтэ культурна ба материальна условинуудые хангалгаһаа нилеэд дулдыдаха байна.

Гэбэшье, селькорнуудһаа ороһон бэшэгүүдһээ мэдэхэдэ, Курбиин, Хориин ба бусадшье леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа участогууд дээрэ хүдэлмэрилжэ байгшадай культурваар амараха, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилэхэ хэрэгтэнь анхаралаа багаар табина. Участок, пункт ба хүдэлмэришэдэй байра бүхэндэ культурнаар амараха зохид һайн услови бүрин байгуулагдаха ёһотой.

Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй план болбол ажалай бүтээсые промышленностьдо 65 процент дээшэлүүлхээр хараална. Мүнөө, манай социалистическэ ороной түрүү завод—Московско инструментальна заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл—Гурбадугаар Табанжэлээр хараалагдаһан, ажалай бүтээсын ургалтын планиие 4 жэл соо дүүргэхэ гэһэн уряал хадаа бүхы оронойманай хүдэлмэришэдөөр дэмжэгдэн, энэ зорилгые дүүргэхын түлөө аралай хүсэтэ хүдэлөөн, социалистическэ соревновани гайхамшаг үргэн далайстайгаар дэлгэрэжэ байна.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө тэмэсэл хадаа ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэдэй дунда улам эршэмтэйгээр ябуулагдаха ёһотой.

Модобэлэдхэлэй планиие дары дүүргэхын түлөө тэмэсэлые партийна, советскэ ба модобэлэдхэлэй организацинууд толгойлохо уялгатай.

ЛЕНИНГРАДСКА ВОЕННЭ ОКРУГОЙ ШТАБАЙ ОПЕРАТИВНА МЭДЭЭ

Январиин 27-ной үдэр, фронт дээрэ разведчигүүдые бэдэрэлгэнүүд болоһон байна. Манай авиаци разведывательнэ нислэгэнүүдые хэбэ.

Һүүлэй мэдээнүүд

Американска почтые английска засагуудай барилга

Лондон, январиин 26. Дайнай эхинһээ январиин 12 хүртэр, США-һаа Германи эльгээгдэһэн мянган бэшэг, 54 мянган посылканууд англиин далайн контролёор баригдаһан байна гэжэ экономическа дайнай министерство мэдээсэнэ. 9900 доллар сэнтэй миллион 270 мянган германска маркануд ба 17800 фунт стерлинг, тэрэшэлэн 426 мянган доллар сэнтэй чегүүд ба вексельнүүд конфисковалагдаһан байнад. Экономическа дайнай министерствын түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, США-һаа Германида эльгээгдэһэн, эдихэ хоолтой посылканууд тон ехэ болоһон байна. Английска засагууд хадаа эдэ посылкануудые контрбандда тооложо, конфисковална.

(ТАСС).

ЯПОНЦУУД АНГЛИЙСКА ПАРОХОДЫЕ БУУДАБА

Лондон, январиин 26. Январиин 24-дэ, японско канонерка болбол Фучжоу шадар (Фуцзянь провинци) якорь дээрээ зогсоод байһан, «Уинг Санг» гэжэ английска пароходые хоёр дахин буудаба гэжэ Рейтер мэдээсэнэ. Энэ буудалганууд хадаа Япониин «Асама-Мару» пароходые англичануудай бариһандань харюу болоно гэжэ японцууд капитандань мэдүүлбэ. Нэгэ хэды саг болоод, японцууд ямаршье нэгжэлтэ хэнгүй, пароходынь орхижо ошоһон байна.

(ТАСС).

ЯПОНИИН ДИПЛОМАТИЧЕСКА ТҮЛӨӨЛЭГШЭДЭЙ КОНФЕРЕНЦИ

Берлин, январиин 26. Япониин, Римдэхи посол Амо болбол хэгэлдэр һүни Будапешт зорижо мордобо. Тэндэнь, Римдэхи японско посолнуудай хабаадалгатайгаар, балканска оронуудай правительствонуудта, тэрэшэлэн Дунайска бассейнын оронуудта аккредитовалагдаһан, японско посланнигуудай конференци болохо байна.

Украинын ба Белоруссиин баруун областьнуудта һунгуулиин кампани

Ровно. Украинын баруун областьнуудһаа, СССР-эй ба УССР-эй Верховно Соведүүдтэ депутадуудые һунгаха һунгуулиин кампани бүри ехээр дэлгэрэнэ. Һунгуулиин Окружной комиссинуудай составта кандидадуудые дэбжүүлгэ эхилэбэ. Ажалшад болбол һунгуулиин комиссинуудта өөһэдынгөө эрхим түлөөлэгшэдые рекомендовалана.

„Красная заря" гэжэ ровенскэ конфектнэ фабрика дээрэ, һунгуулиин окружной комиссиин составта, фабрикын оберточно цехын начальник—комсомолка Шмуклер гэгшые рекомендовалаха гэһэн дурадхалые нэгэнһаналаар дэмжэһэн байна. Шмуклер хадаа үни удаан саг соо, панска Польшын тюрьмэнүүдтэ хаагдаһан байгаа.

* *
*

Дрогобыч. Область соо, эхилэһэн һунгуулиин кампанинуудта зорюулагдаһан, митингнүүд үргэлжэлэнэ. Перемышлиин 39 предприятинуудта болоһон митингнүүдтэ 5500 хүн ерэһэн байна. 7 мянга шахуу таряашад, Лисковско райондо митингнүүдтэ ерэһэн байна. Район соо, 380 сельскэ агитаторнууд хүдэлэжэ эхилэбэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ, стрыйскэ модо хюрөөдэлгын заводто болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэһэн, хүдэлмэришэн Савария болбол суглараагшадай нэрьемэ аплодисментнүүд доро иигэжэ мэдүүлэбэ:

Урдын панска польшодо һунгалтанууд болоходоо, помещигүүд ба капиталистнуудые һунгадаг һэн. Ажалша арад болбол өөрынгөө дура зоригые сүлөөтэйгөөр мэдүүлэхэ аргашадабаряа хаһагданхай байгаа. Гансал Советскэ засагай байхада, ажалшад болбол засагай верховно органуудые һунгана.

Минск. Белостокто, һунгуулиин закониие үзэхын тула агитаторнуудай 3 үдэрэй семинарнуудай заняти эхилэбэ. Һунгуулиин участогуудай агитпунктнуудта байранууд бии болгогдожо байна. Сталинска Конституциие үзэхэ 670 кружогууд эмхидхэгдэбэ.

Окружной, участково комиссинуудта түлөөлэгшэдые дэбжүүлгэ предприятинууд дээрэ ба учреждениnүүдтэ эхилэһэн байна.

Радошковичи городой хэдэн мянгаад ажалшад болбол Москва городой, һунгуулиин Сталинска округой һунгагшадай, һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэтэй танилсана.

ССР Союзай орденууд ба медальнуудаар шагналга

Январиин 27-до, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүх. М. И. Калинин болбол шагнагдагшадта орденууд ба медальнуудые барюулаһан байна.

Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргые олгохо тухай грамота, Ленинэй орден ба „Алтан одон" медалиие, майор Скобарихин ба капитан Борисенко гэгшэд абаба.

Правительствын боевой даабаринуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэһэнэй ба шин зориг, габияа харуулһанайгаа түлөө Улаан Армиин боецүүд, командирнууд ба политхүдэлмэрилэгшэдэй ехэ группа наградуудые абаа.

Хасан нуурай районие хамагаалгада боевой даабаринуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэһэнэй ба тиихэ зуураа, шин зориг харуулһанай түлөө, младша командир Баранов, старша лейтенант Иванчук ба бусад хадаа орденууд ба медальнуудые абаба.

Мүн, правительствын специальна даабариие дүүргэлгэдэ амжалтатай хүдэлмэриин түлөө шагнагдагша нүхэдтэ орденууд ба медальнууд барюулагдаба.

Дальстройн үйлэдбэриин планиие үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө шагнагдаһан, „Дальстрой" пароходой капитан Банкевич, горно управлениин геолог Комаров ба бусад нүхэд, композитор Ашрафи Мухтар, СССР соо тон ехэ ирригационно барилга—Сталинай нэрэмжэтэ Ферганска Ехэ каналые барилгын хэрэгтэ эрхим амжалтануудай түлөө шагнагдаһан, узбекскэ взрывромай дархан ба слесарь Жмурко гэгшэдтэ орденууд ба медальнууд барюулагдаа.

Орденууд ба медальнуудые барюулагдаһанай һүүлдэ, нүхэр Калинин болбол үндэр наградуудые абаһантайнь дашарамдуулан, тэдэниие амаршалһан ба саашанхи хүдэлмэринүүдтэнь шэнэ амжалтануудые хүсэһэн байна.

Республиканска лекторскэ совещани

Алма-Ата, январиин 27. (ТАСС). Үсэгэлдэр, Казахстанай КП(б)-эйн ЦК-гэй дэргэдэ, республиканска лекторскэ совещани нээгдэбэ. Тэрэнэй хүдэлмэридэ, партиин обкомуудай секретарьнууд ба обкомуудай штатна лекторнууд хабаадана. Совещанида хабаадагшадта, иимэ темэнүүдээр лекцинүүд уншагдаха: «Ленин ба Сталин болбол СССР-эй гадаадын политикада ба Советскэ Союзай, капиталистическэ оронуудтай харилсаануудта», «Нүх. Сталинай труд тухай», «Марксизм ба национальна асуудал», «Казахстанай историин шухала асуудалнууд» ба бусад.

СЕЛЕНГЫН АЙМАГАЙ КОЛХОЗУУДТА ДИПЛОМ БАРЮУЛАГДАБА

Ново-Селенгинскэ, январиин 26. (Телефоноор абтаба). Һаяхан, Жаргалантын сомоной, Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо, хүдөөажахын Бүхэсоюзна Главна выставкомоор олгогдоһон 1-дэхи шатын диплом барюулга болобо.

Дипломые, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Елизавета Бадмажапова барюулһан байна.

Тус колхозой партбюрогой секретарь нүхэр Тогочи Данзанов болбол дипломые абаха зуураа, ВКП(б)-эйн Обком ба республикын правительствые найдуулан, дооро дурсагдаһан уялгануудые абаба:

«Хабарай тарилгые үндэр дээдэ шанартайгаар, хүдэлмэриин 9-11 үдэрнүүдтэ дүүргэхэ;

1940 ондо ороохото культурын тарилгаһаа гектар бүхэнэй 17 центнер ургаса дунда жэшээгээр абаха. Иимэ ургасые туйлахын тулада үбэл, хабар ба тарянай ургаха үедэнь хэгдэхэ агротехническэ хэмжээябуулгануудые заабариин ёһоор ябуулха;

Таряалангай үндэр дээдэ ургаса туйлалгын үндэһэ һуури болохо — ефремовскэ звенонуудые эмхидхэхэ ба эдэнэй хүдэлмэриие большевистскэ ёһоор табиха;

Социалистическэ малажалые үсхэхэ гүрэнэй планиие үлүүлэн дүүргэхэ ба тэдэнэй ашаг үгэлгыень бүхыхэмжээгээр дээшэлүүлхэ;

Республикын солото луговод нүх. Герасимовай методээр сабшалан дээрээ ажаллажа, саашадаа гектар бүриһөө 40 центнер хүртэр үбэһэ абахын түлөө тэмэсэжэ, малажалдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхабди» гэбэ.

Энээнэй һүүлээр, суглаанда хабаадагшад хадаа нэрьемэ аплодисментнүүдээр һайшаажа, агууехэ Сталинда эльгээхэ амаршалгые нэгэндуугаар баталан абаба.

Мүн, һүүлэй эдэ үдэрнүүдэй торшо соо Зуево-Сутайн сельсоведэй «Авангард» колхоздо ба Ноёхоной сомоной «Большевик» колхоздо, хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкын Главна выставкомоор олгогдоһон II шатын дипломууд барюулагдаба.

Правительствоор олгогдоһон энэ ехэ шагналгые, эндэхи колхознигууд угаа ехэ халуунаар угтахатаяа хамта, колхозно ажахыгаа улам бүри бэхижүүлхын зорилгоор, ажалайгаа бүтээсые үшөө дээшэлүүлхэбди гэһэн уялгануудые нэгэнһаналаар абабад.

С. Шарапов.

Марксизм-Ленинизмын үдэшын университет

Чкалов, январиин 27. (ТАСС). Городской партийна кабинедэй дэргэдэ, «ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые» шудалагшадта туһалахын тулада марксизм-ленинизмын үдэшын университет нээгдэбэ. Университедтэ 90 хүн, тэрэнэй тоодо, партийна ба комсомольско эхин организацинуудай секретарьнууд, предприятинуудай директорнүүд, фабригууд ба заводуудай комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр һуралсана.

Һуралсалай программань хахад жэлээр зохёогдобо. Соносогшод болбол марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури, СССР-эй арадуудай истори, естествознани, дэлхэйн политическэ картые шудалаха ба текуще политика тухай лекцинүүдые соносохо байна.

Техническэ пропагандын кабинет

Январиин 27-до, Москвада, Калининай нэрэмжэтэ заводто техническэ пропагандын кабинет нээгдэбэ. Металлые болбосоруулгын шэнэ методүүдые, завод дээрэхи техникын туйлалтануудые, шэнэ инструментнүүдые популяризацилгые харуулалга, тэрэнэй зорилгодо оролсоно.

Кабинет соонь, һайнаар оборудовалагдаһан демонстрационно зал, изобретательнуудай хүдэлмэриин комната, стахановцууд ба изобретательнуудай туйлалтануудай комната, дуугардаг киноустановкатай лекционно зал, фотолаборатори ба бусад бии.

Техническэ шэнэ зүйлнүүдэй таһагань тон һонирхолтой байна. Олонстаногуудта оролготой холбоотой шэнэ технологическэ процессүүд эндэ харуулагдана.

Кабинет болбол научно-техническэ темэнүүдээр докладууд ба лекцинүүдые үнгэргэхэ байна. Стахановцууд ба изобретательнуудта консультаци эмхидхэгдэнэ.

Советскэ кинематографиин 20 жэл

Февраль һарада, советскэ кинематографиин 20 жэл тэмдэглэгдэхэнь.

Февралиин 5-һаа 15 хүртэр, кинопромышленностиин бүхы киностудинууд ба предприятинуудта, советскэ киногой 20 жэл тухай докладуудтай суглаанууд үнгэргэгдэхэ байна.

Кинохроникын, московско студи болбол кинематографиин мастернуудай, киномеханическа промышленностиин предприятинуудай, кино һургуулинуудай хүдэлмэриие харуулаһан, документальна фильмые юбилейн үдэртэ гаргаха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Советскэ Союзай Герой П. Е. Пономарев, Улан-Удын милициин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда.

Антон Павлович Чехов
(1860 оной январь 29-дэ түрөө, 1904 оной июль 15-да нүгшөө).

ТУРУНТАЕВСКА СЕЛЬПО

Кабанскын аймагай, Турунтаевска сельпо болбол 1939 он болтор гээгдэнги сельпонуудай нэгэн байһан юм. Товарооборотдойгоо планиие дүүргэдэггүй ба шадабаритай кадрнуудаар дутамаг байгаа. Энэ сельподо 15 мянган түхэриг хүртэр үрилтэ ба хоролто болһон байна. Гадна, учет ба отчетностинь тон муугаар табигдаһан байгша һэн.

1939 оной май һарада, нютагайнь партийна ба советскэ организацинууд болбол нүхэр Никита Александрович Подкорытовые тус сельпогой түрүүлэгшэ бологон табиһан байна.

Нүхэр Подкорытов, тус сельподо ороһонһоо хойшо хүдэлмэриень шэнэдхэн, большевистскоор табижа шадаа. Магазинуудайгаа бүхы хүдэлмэрилэгшэдые шалган, тэндэ шургаһан жулигүүд ба проходимцуудые элирүүлэн нэмнажа, лавкануудайгаа эрхилэгшэдтэ шалгагдамал хүнүүдые шэлэн оложо, тэдэнэрые пайщигуудай хамтын суглаан дээрэ баталуулһан байна.

Лавка ба магазинуудые саг үргэлжэ ревизилдэг болоо.

Сельпогойгоо учет ба отчетностиие тус сельпогой бухгалтер нүхэр Добрынин гэгшэ сэхэ сэбэрээр хүтэлнэ. Январиин 15-да жэлэйгээ отчедые һайн шанартайгаар табижа дүүргээ.

Мүнөө, тус сельпо болбол үри тэгшэд жулигүүдһээ үринүүдыень сүм нэхэжэ абанхай. Мүн тэрэшэлэн дебиторско нэгэшье түхэригэй үригүй. 1939 оной товарооборотдойгоо планиие 115 процент дүүргээ. Пайщигуудые олон болгохо ба пайн мүнгэ суглуулха планаа дүүргэһэн байна.

Бүхы хүдэлмэрилэгшэдэйнь дунда Сталинска Гурбадугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ социалистическэ соревновани үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Тэрэнэй результатда, сельпонь түрүү сельпонуудай зэргэдэ ороо. 1940 оной товарооборотдой планиие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмэсэжэ байнад.

С. Коновалов.

ШУБУУН АЖАЛАЙ ШЭНЭ ФЕРМЭНҮҮД

БМАССР-эй колхозуудта шубуун ажалые хүгжөөхэ тухай ВКП(б)-эйн Бурят-Монгол Обкомой бюрогой тогтоолые Хориин аймагай, Ашангын сомоной, Чапаевай нэрэмжэтэ ба Советскэ сомоной «Завета Ильича» колхозууд халуунаар угтажа абаад, шубуун ажалай шэнэ фермэнүүдые эмхидхэбэ.

Дам. Жам.

БАРУУН ЕВРОПОДОХИ ДАЙН

Париж, январиин 27. (ТАСС). Парижда, үсэгэлдэр үдэшэ ба мүнөөдэр үглөөгүүр толилогдоһон коммюнике дотор, бүхы фронт дээрэ онсо юушье болоогүй гэжэ хэлэгдэнэ.

Разведывательнэ нинцэлгэнүүд хоёр талаһаа ябуулагдаһан байна гэжэ Гавас агентство мэдээсэнэ.

Эскадрильнуудай хоорондо тулалдаанууд болобошье, алишье таладань гээгдэл үгы байба.

Берлин, январиин 27. (ТАСС). Германска армиин верховно командовани мэдээнэ: „Баруун фронт дээрэ—разведывательнэ ба артиллерийскэ ябуулганууд. Германиин үһан сэрэгэй хүсэнүүд хадаа январиин 25-да дайсадай суднануудые шэнгээһэн байна. Германска подводно лодка болбол Атлантическа океанда английска военнэ корабльнуудай хамагаалга доро ябаһан 2 пароходые шэнгээбэ».

Брюссель, январиин 27. Январиин 17-до, английска сэрэгэй конвойгоор хангагдаһан, нейтральна оронуудай худалдаанай суднануудай тоонь Англида 6872 хүрэбэ гэжэ «Либр Бельжик» газета тэмдэглэнэ. Английска сэрэгэй флодоор үдэшэгдэһэн эдэ суднануудһаа 14-нь шэнгээгдэһэн байна.

Брюссельдэхи, уласхоорондын худалдаанай институдай мэдээнүүдэй ёһоор, худалдаанай флодой, дайнай үедэхи гээгдэлэнь 253 корабль болоно. (ТАСС)

Париж, январиин 27. (ТАСС) Гавас агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, французска флот болбол январиин 13-һаа 20 хүртэр 9 суднануудые бариһан, 80500 тонн эд бараа конфисковалан абаһан байна.

хилын саана

США-дахи худалдаанай министерствын мэдээнүүдэй ёһоор, январиин 8-һаа 17 бологор, США да 96 хахад милион доллар алтан асарагдаба.

* * *

Дайнай эхиндэ эвакуировалагдаһан 995509 хүүгэдһээ январиин 8-да 539573 хүүгэдэнь ба 166206 эхэнүүдһээ 145861-нь бусаба гэжэ английска элүүрые сахилгын министр общинануудай палатада мэдүүлбэ.

* * *

Декабриин 24-дэ Таллинда Советскэ книгын выставка хаагдаба. Выставкые 10 үдэрэй торшо соо 14 мянганһаа олон хүн хараба. Февралиин эхиндэ тус выставка Тарту городто асарагдаха байна. (ТАСС).

ЯПОНО-АМЕРИКАНСКА ХУДАЛДААНАЙ ХАРИЛСААНУУД

Токио, январиин 27. (ТАСС). Японо-американска худалдаанай ба үһанда тамаралгын 1911 оной январиин 26-най договорой болзорой дүүрэһэнтэй хамта, энэ хоёр оронууд хоорондоо договор үгы болобо.

Япони ба США хоёрой хоорондо сагзуурын хэлсээе гү, али шэнэ договорые баталхын тухай хэлсэлгэнүүд үргэлжэлжэ байна гэжэ Японии гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ январиин 26-да пресскомференци дээрэ мэдүүлбэ.

Телеграфно гав гав „Гавас" агентство.
М. Отаровай зураг (ТАСС-ын фото-клише).

ТҮРҮҮШҮҮДТЭЙ ЗЭРГЭШЭХЭ

Хориин леспромхоз болбол январиин 20-ной мэдээгээр, 1940 оной I-дэхи кварталайгаа планиие отололгоор 17,8 проц. ба шэрэлгээр миил 13,5 проц. дүүргээ. Иимэ гээгдэлэй шалтагааниинь гэхэдэ колхозууд болбол хүнэй ба моридой хүсэнүүдые модоной хүдэлмэридэ планайгаа ёһоор хандуулаагүйдэ байна.

Советскэ сельсоведэй «Завета Ильича» колхоз (түрүүлэгшэнь нүх. Тарабукин) болбол модобэлэдхэл дээрэ 89 хүниие гаргаха плантай аад, миил 39 хүниие гү, али 33,2 проц., моридые 41,8 проц. гаргаһан байна. Энээнэй результатда, тус колхоз модо отололгоо 18,2 проц., шэрэлгээ арай гэжэ 13 проц. дүүргэбэ.

Дунда Худэнай сомоной, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүх. Базаржапов) болбол баһа тэрэшэлэн моридой ба хүнэй хүсые хүсэд гаргаагүй. Мүнөө кварталайгаа планиие отололгоор миил 6,9 проц. ба шэрэлгээр 10 проц. дүүргэбэ.

Тиигэбэшье, мүн барагтай хүдэлмэрилжэ байһан колхозууд бии. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын сомоной, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүх Сампилов) болбол хүдэлмэришэдые 80 проц., моридые 81,8 проц. модобэлэдхэлэй хүдэлмэридэ хандуулаһанай ашаар, модо отололтынгоо I кварталай планиие январиин 20-ной мэдээгээр 24,6 проц., шэрэлгээ 27 проц. дүүргэбэ. Тус колхозой эрхим шэрэлгэшэд нүхэд Шолхоев, Рыгзенов Жамсо, Цыбенова Балжит гэгшэд даабаринуудаа 160-180 проц. хүртэр дүүргэнэ.

Мүн Дээдэ Хэжэнгын сомоной «1-ое Мая» колхозой модо-отологшод нүхэд В. П. Мальцев ба Павел Мальцев гэгшэд үдэр бүриингөө даабариие 200 проц. хүртэр дүүргэнэд. Модо бэлэдхэлэй Хэжэнгын участогай кадрово хүдэлмэрилэгшэд П. М. Павлов Я. Федоров гэгшэд модо шэрэлгэ дээрэ нормоёо 268 проц. хүртэр дүүргэнэ. Иимэнүүд стахановцууд ба ударнигууд олон.

Стахановцуудай опыдые бусадта—бүхы хүдэлмэришэдтэ дамжуулаха тон шухала. Модобэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэришэд хадаа түрүүшүүдэй зэргэдэ орохын ба 1940 оной I-дэхи кварталай планиие болзорсоонь үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы хүсөө эмхидхэхэ ёһотой.

Д. Доржиев,

Дамжуулгын Улаан Туг үгтэбэ

Январь һарын түрүүшын хахад соо модобэлэдхэлэй планиие дүүргэлгээр түрүү предприятинуудта, модоной ба модо урадхалгын хүдэлмэрилэгшэдэй союзай Обкомой ба «Бурмонголлес» трестын дамжуулгын Улаан Тугые үгэхэ тухай жюриин заседани һаяхан болобо.

Энэ заседани дээрэ леспромхозууд ба мехлесопунктнуудаар январиин планай хэрзэргэ дүүргэгдэжэ байһан тухай «Бурмонголлес» трестын планово-экономическа таһагай начальник нүхэр Голубевай докладые дуулажа, модобэлэдхэлэй планиие гүйсэдхэлгөөр түрүү ябаһан Эрийскэ мехлесопунктда дамжуулгын Улаан Тугые дахин үлээхэ гэжэ тогтообо.

Эрийскэ мехлесопункт болбол январиин, модобэлэдхэлэй планиие, отололгоор 71,4 процент, модо дутлуулгаар—49,2 проц., шэрэлгын планиие 34.9 процент дүүргэһэн байна. Гэдна, дамжуулгын Улаан Тугые абалгада кандидадаар Хандагайн ба Хандагатайн мехлесопунктнуудые тоолобо.

Эрхимээр бэлэдхэнэ

Хабарай тарилгые богонихон болзорто эрхимээр үнгэргэлгэнь тэрээндэ эрхимээр бэлэдхэлгэһээ дулдыдана. Тиимэдэ, Зэдын аймагай, Боргойн сомоной, Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз 45 плугуудые ба хүдөөажахын бусад машина зэбсэгүүдые хабарта бэлэдхэбэ. Агрохэмжээябуулганууд һаяар дүүргэгдэхэнь. Үнэһэ, шуунай аргал суглуулгада үбгэд, хүгшэд ехэ активнаар хандана. 60 гаран наһатай Б. Балданов болбол үнэһэ ехээр суглуулаа. Тарилгада хабаадаха 90 гаран толгой моридонь һайнаар тэжээгдэжэ, хүнгэн хүдэлмэридэ хэрэглэгдэнэ.

Д. Цыремпилов.

Конвеер байгуулаба

Улан-Удын архиин завод болбол өөрынгөө хүдэлмэриие механизированна болгожо байна. Хүдэлмэришэдэй гараараа зөөжэ хэдэг хүдэлмэрииень дамжуулжа, тусхай хүдэлмэрилдэг байрануудтань абаашадаг конвеер байгуулагдаа.

Баһа хоёр конвеер байгуулхаар тодхожо байна. Энэ хадаа хүдэлмэришэдэй хүсыень хүнгэдхэхэ ба хүдэлмэриинь бүтөөсэ түргэдхэхэ байна.

Консультаци

1904-1905 ОНДО ОРОД БА ЯПОНИИН ХООРОНДО БОЛОҺОН ДАЙН

Ород ба Японии хоорондо 1904-1905 онуудта болоһон дайн хадаа империалистическэ дайн байгаа: тэрэ болбол бусадай газар ба рыногүүдые булаан абахын зорилгоор хэгдэһэн байна.

XIX зуунай эсэстэ, империалистическэ гүрэнүүд болбол Номогон далай дээрэ господстволхын түлөө, Китадые хубаахын түлөө хурса тэмэсэл эхилэһэн юм.

Китад тушаа булимтаралгын политикые хэдэн гүрэнүүд—Англи, Франци ба бусад ябуулаһан байна, тэрэшэлэн Китадай ойрын хүршэнэр—царска Росси ба Япони хадаа энэ булимтаралгада илангаяа активность гаргаһан байгаа.

Child Ородой царизмшье, японско империализмшье Манчжурай ба Корейн территоринуудые эзэмдэн абахые эрмэлзэжэ байгаа, мүн тэдэнэрэй алинииншье өөргөө лэ ехые абахаа хүсэдэг байһанһаа, тэрэ хоёрой хоорондо зэбсэгтэ конфликтын болохо аюул улам бүри хурсадаһан байха юм.

Энэ хадаа XIX зуунай 90-ээд оной хахадһаа хойшо бүри элеэр харагдадаг болоо һэн.

1894-95 онуудта Япони болбол Китадтай дайн хэжэ, тэрээниие илаһан байгаа. Энээнэйгээ результадта, Япони болбол Китадай Ляодунска хахадаралые ба Порт-Артурые булаан абаһан юм.

Манчжурида Японии бэхижэхэ ябадалда дурагүйтэн, ородой царизм болбол Китадай территориие Японии эзэмдэлгэдэ противник боложо, Германи ба Францитай сугтаа выступалаһан ба Ляодунска хахадаралые, Порт-Артурые эзэмдэлгэһээ арсахыень Япониие баалаһан байна.

Япони болбол 450 миллион түхэригэй контрибуцяар ба Формоза аралаар хизаарлаха баатай болоо һэн.

Манчжуриин территориһоо Япониие тиигэжэ түрихэ зуураа, ородой царизм өөрөө урагшаа дабшажа эхилэһэн байна.

Контрибуци түлэлгэдэнь Китадта туһалаха хэбэртэйгээр, царска правительство 1896 ондо ород китадай банк нээжэ, тэрээнэйгээ түлөө, түмэр зам барихын тула 80 жэлэй торшо соо эксплоатацилаха эрхэтэйгээр концесси абаха болоһон юм.

1897 ондо царска правительство болбол Манчжурида ород китадай түмэр зам барижа эхилэһэн ба түмэр замай барилгые хамагаалаха нэрэтэйгээр, өөрынгөө сэрэгүүдые тэндэ абаашаа һэн.

1898 ондо царска правительство болбол Квантунска хахадаралые удаан болзорой арендээр абаха договорые Китадтай баталаһан байгаа.

Тиигэжэ, ородой царизм болбол Манчжуриһаа Япониие түрин, тэндэ өөрынгөө позициие бүхэжүүлээ һэн.

Мүн тэрэ үедэ, Китадай зарим территоринуудые ба далайн хилэнүүдые бусад империалистическэ гүрэнүүд булаан эзэмдэжэ байгаа.

Тиигээд, Китадай Вейхавей провинциень баһал тиимэ удаан болзороор Англи абаад; Гуньчжоувань бухтыень—Франци; Циндао портыень—Германи абаһан, тиигэдэнь Фуцзянь провинцидэ Япони претензи хэһэн ба Чженьцзянь провинцидэ—Игали претензи хэһэн юм.

Империалистическэ шунахайнар хадаа Китадай территориие таһар татан абажа эхилээ һэн.

1900 ондо Китадта арадай хүсэтэ хүдэлөөн—«боксёрско восстани» болһон байна. Гадаадын булимтарагшадта сохилто эмхидхэжэ шадаагүй ба эмхидхэхээ оролдоогүй өөрынгөө правительстводо эсэргүүсэлгээр эхилэһэн восстани болбол гадаадынхид империалистнуудта эсэргүү шэглүүлэгдэһэн байгаа

Китаддахи арадай энэ хүдэлөөн хадаа, Китадай территори дээрэ оруулагдаһан, империалистическэ гүрэнүүдэй (Англи. Германи, Япони, Франци, царска Росси ба бусад) сэрэгүүдээр дарагдаһан бэлэй.

Китаддахи арадай хүдэлөөе өөрынгөө сэрэгүүдээр дараад байхадаа, империалистическэ гүрэнүүд болбол восстани даралгатай холбоотой гаргашануудые бүглэхын тулада гэжэ туйлай ехэ мүнгэн контрибуциие Китадта тохоһон юм.

Ородой царизмын сэрэгүүд 1900 оной боксёрско восстаниие дараха үедэ Манчжуриин территори дээрэ ябуулга хэһэн аад, тэрээнһээ хойшошье тэндээ үлээ һэн. Тиигэжэ, Манчжури болбол царска сэрэгүүдээр эзэлэгдэһэн байгаа.

Манчжуриие эзэмдэлгээрээ ханангүй, ородой царизм өөрынгөө һабарые Корей тээшэ һарбайгаа һэн.

Тиихэдэ, Корейе эзэмдэхэ гэжэ хомхойрон оролдожо байһан Японско империализм болбол ородой царизмтай зэбсэгтэ тэмсэл хэнгүйгөөр хэрэг бүтэхэгүй байһыень хаража, дайнда бэлэдхэжэ эхилэһэн юм.

Росситой дайн хэхые Японии бэлэдхэжэ байхадань, Англи болбол Дальна Востокто царска Россиин хүсэжэхэһээ айжа, Японидо ехээр туһалаа һэн.

Дальна Восток тээшэ сэрэгүүдээ абаашан, Порт-Артурые бүхэжүүлэн. царска Россиин дайнда бэлэдхэбэ. Зүгөөр, энэ бэлэдхэл тон аажаар ба туулхогүйгөөр хэгдэһэн байгаа.

Японитой дайнда ородой царизмын бэлэдхэлгэ хадаа Россидо массова революционно хүдэлөөнэй урган байгаа условинууд соо болоо һэн.

1900 аад онһоо эхилээд политическэ стачканууд, демонстрацинууд; полици ба сэрэгүүдгэй тулалдаанууд үргэдэһэн байна. 1901 оной май һарада Петроградта болоһон, обуховско хүдэлмэришэдэй выступлени, 1902 ондо Батумида нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр болоһон хүсэтэ забастовка ба политическэ демонстраци, 1902 оной намар Ростов-Дондо болоһон событи, 1903 ондо Россиин урда зүгтэ болоһон бүгэдэниитын политическэ стачка—эдэ хадаа хүдэлмэришэн ангиин революционно тэмсэлэй гол вехинүүдэнь болоно.

Хүдэлмэришэн ангиие дахан, таряашадшье революционно тэмсэлдэ улам улам олоороо орожо байгаа. 1900 ондо таряашадай 48 выступленинүүд, 1901 ондо—50, 1903 ондо 340 выступленинүүд болоһон байна.

Японитой хэхэ дайнда бэлэдхэдээ, ородой царизм хадаа Манчжурида ба Корейдэ өөрынгөө эзэмдэлгые бүхэжүүлхэ ба массые революционно хүдэлөөнһөө зайлуулха гэһэн хоёр гол зорилгонуудтай байһан юм.

Царска правительство хадаа дайнда илажа гархабди гэжэ этигэдэг байгаа, теэд тэрэнь тон ондоогоор дүүрэһэн байна. Японцууд болбол дайнда ородой царизмын хүсэд бэлэн болохыень хүлеэнгүйгөөр, сэрэгэй ябуулгаа гэнтэ эхилээ һэн.

1904 оной февралиин 8-най һүни, японско флот болбол, дайн соносхонгүгөөр, Порт-Артура шадар рейдэдэ ябаһан ородой эскадрада добтолһон юм. Японцууд болбол энэ агакаараа ородой хоёр броненосцуудые ба нэгэ крейсерые стройһоонь гаргажа шадаһан байгаа.

Росси ба Япони хоёрой хоорондохи дайн иигэжэ эхилэһэн юм Түрүүшын хоёр һара соо, дайн болбол японско флот ба ородой тихоокеанска эскадра хоёрой хоорондо далай дээрэ болоо.

1904 оной апрелиин 13-да японско минэ дайража, ородой броненосец „Петропавловск" шэнгэһэн ба тэрээн дээрэ ябаһан—Дальна Востокдохи ородой флодые командалагша адмирал Макаров үхэһэн байна. Энээнэй һүүлээр, ородой эскадра хадаа Порт-Артурай гаваньда хоргодон, активна ябуулга хэхээ болёод байгаа.

Далай дээрэ амжалта туйлахалаараа, японцууд болбол Корейн ба Манчжуриин территори дээрэ хуурай замай хүсэнүүдээ буулгаһан ба ородой сэрэгүүдтэй дайлалдажа ороһон байна.

Дайнай саашанхи ябасань үшөө хэдэн олон ехэнүүд ба зутар диилдэлгэнүүдые ородой царизмда тохёолдуулаа һэн.

Японцуудтай дайнда ородой царизмын диилдэжэ байхадань, Россидохи хүдэлмэришэд, таряашадай дунда революционно хүдэлөөн улам бүри ургажа байгаа. Революционно идейнүүд хадаа царска армиин дундашье дэлгэрэжэ байба.

Эдэ революционно идейнүүд болбол В. И. Ленинэй хүтэлбэри доро большевигүүдэй партяар хүдэлмэришэдэй, таряашадай ба сэлдагуудай массын дунда дэлгэрүүлэгдэдэг һэн.

Японцуудые илааһаа, үжэн үмэхирэһэн самодержави бүхэжэхэ ба массын революционно тэмсэлые дараха аргые олохо байна гэжэ, большевигүүд баталан тодоруулдаг һэн.

(Үргэлжэлэлэнь февраль 1-нэй номерто толилогдохо).

Харюусалгата редактор
Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны: отв. редактора — 8-44, отв. секретаря — 8-38, отд. [illegible] — 7-55 2 зв., сельхозотдел — 7-55, отдел [illegible] — 5-02.

Типография [illegible]. [illegible] 323